

Från Kaos till Klarhet – Tydliggörande pedagogik och visuell kommunikation som ett medel för att skapa empowerment, delaktighet och växande för individen.

- Louise.Ardoris@Trelleborg.se

TRELLEBORGS KOMMUN

Empowerment

- Egenmakt
- Självbestämmande
- Oberoende
- Delaktighet
- Att kunna påverka sin situation

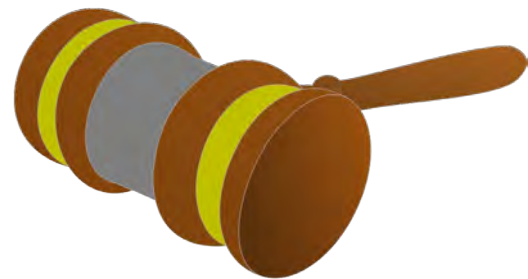

Vem bestämmer egentligen?

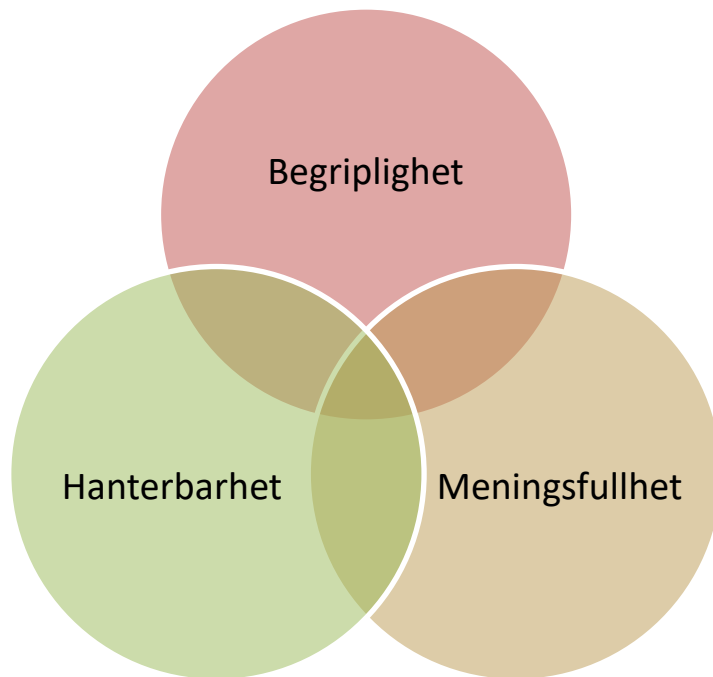
Vi överskattar ofta huvudpersonernas självbestämmande (egen reflektion/erfarenhet).

I hur många situationer har huvudpersonen faktiskt sista ordet, utan att vi hittar andra sätt att styra (genom att villkora saker, inte handla hem vissa saker, överösa personen med val/information, etc.)?

Vad gör det med en persons kommunikation när ens beslut ständigt ogiltigförklaras? Vad har man kvar för sätt att få det man behöver?

Visuellt stöd som väg till KASAM

Hur kan man kommunicera....

Runt något man inte kan

- Föreställa sig?
- Komma på?
- Formulera, hitta ord för?
- Överblicka?

Isberget

Väljer alltid samma sak
Blir stressad vid förändringar
Oengagerad i sina visuella hjälpmedel
Kommunicerar sällan

Svårt att komma på/föreställa sig
Beroende av andra samt svårt med
exekutiva funktioner
Bjuds inte in vid planering, etc.
Har ingen anledning att
kommunicera, eftersom andra
bestämmer allt ändå.

TRELLEBORGS KOMMUN

Känslighet: Verksamhetsinformation

Inte tvinga, inte överge

Pedagogiskt utrymme – Att påverka situationen genom att lösa brukarens problem och hitta dennes motivation

Tvinga

Överge

Att tvinga

- Fösa/dra/putta
- Stå i vägen/hindra
- Hota med konsekvenser som uteblivna aktiviteter, social kontakt eller att undanhålla andra resurser.
- Undanhålla information om alternativ/valfrihet
- Ljuga/luras - ”Annars blir Zlatan ledsen...” ”Vi ska bara på en biltur...”
- Vara passivt aggressiv, till exempel genom att ignorera personen, smälla i skåpsluckor, etcetera.
- Använda relationen för utpressning – ”Annars blir jag jättebesviken på dig...” ”Då kanske jag inte vill jobba här längre...”

Att överge

- Ge upp, inte arbeta med kartläggning och pedagogiska insatser.
- Lägga ansvaret på brukaren – ”Vi erbjöd dusch men han avböjde, och vi får ju inte tvinga...”
- Säga att det bara är så personen är.
- Undanhålla information om sådant som är viktigt för brukaren
- Inte ta hjälp av varandra och andra yrkesgrupper, som arbetsterapeuter, etcetera.
- Inte göra det vi har kommit överens om att prova, vilket gör det omöjligt att utvärdera insatsen, till exempel slarva med schema eller rutiner och sedan säga att dessa inte funkar.
- Inte använda vedertagna metoder som visuella hjälpmedel för att förklara, tydliggöra, erbjuda alternativ, etc.

Tydliggörande pedagogik – Mycket mer än bilder

- Både ett förhållningssätt och en metod
- Individuella anpassningar av hjälpmedel, livsperspektiv och bemötande
- Kartläggningar (bedömningar) är en viktig del i arbetet med tydliggörande pedagogik
- Bygger på pedagogiska riktlinjer och grundtankar, anpassningar och visuella hjälpmedel i olika form.
- Tydliggörande pedagogik ska hjälpa personen att lyckas

Visuella hjälpmedel och kommunikation – mycket mer än bilder

Formen anpassas till den enskildes
behov, önskemål och förmåga
Kan bestå av bilder, föremål, text,
symboler, färger, etc.

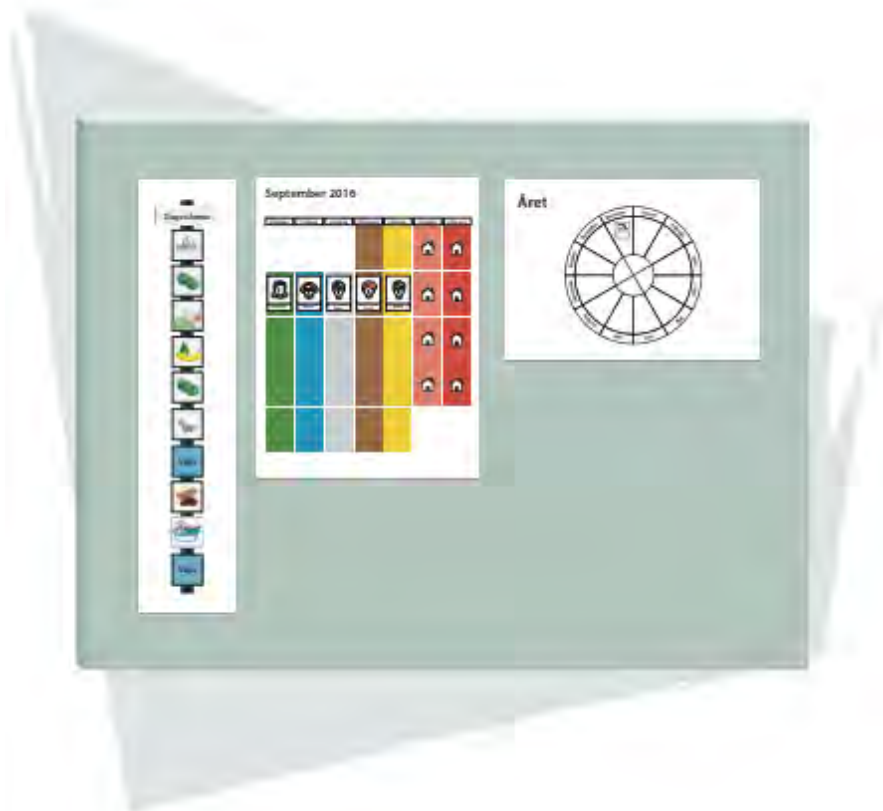
Kalles väg till empowerment

TRELLEBORGS KOMMUN

Känslighet: Verksamhetsinformation

Schemat

Schema – ett hjälpmedel för planering

När det är svårt att veta:

- När ska saker hända?
 - Vad behöver jag göra?
 - Hur mycket hinner jag med?
 - Och så vidare
-
- Kan leda till framförhållning, KASAM, bättre koll, större självständighet, mer delaktighet, underlättar samarbete, tidsuppfattning, etc.

Årshjulet

TRELLEBORGS KOMMUN

Känslighet: Verksamhetsinformation

Årshjulet

När det är svårt att veta:

- När ska saker hända? När är det jul, min födelsedag, halloween, skollov, när är snart, hur många strax är det, hur lång är en höst, aaaaahhhh....!
- Leder till bättre överblick, KASAM, mer delaktighet, underlättar samarbete, tidsuppfattning, etc.

Valtavlan

TRELLEBORGS KOMMUN

Känslighet: Verksamhetsinformation

Valtavla – ett sätt att tydliggöra möjligheterna

När det är svårt att veta:

- Vad finns det för förutsättningar just nu – ekonomiskt, personal, bilen, vädret, tiden, vad är ledigt, vad har vi för material, vad finns det ens att välja just nu?
- Kan betona självständighet eller kommunikation

Visuell kommunikation

Kan vara i strukturerad form – t.ex. samtalsmatta

Semistrukturerad form – t.ex. Kat-kit

Spontan form – t.ex. spontan kommunikation med bilder eller föremål.

Kom ihåg den spontana, uttryckande kommunikationen!

Föreställ dig att...

Föreställ dig att du har något att säga. Något som är viktigt för dig. Något som är avgörande för att din dag ska bli bra. Din dag, eller kanske ditt liv. Att det är avgörande för att du ska må bra, hur litet det än må se ut för andra från utsidan. Föreställ dig att du inte har ett sätt att säga det på. Du har inget sätt att säga vad du vill, vad du behöver och vad du inte vill.

När du försöker visa andra så säger de att du är jobbig. Att du är utåtagerande. Att det är för att du har en diagnos. De säger att de känner dig sedan länge och ändå vet vad du vill. Föreställ dig att du någon gång har fått ett hjälpmedel, fått lära dig att berätta fast på andra sätt. Med händerna, med bilder eller med saker. Föreställ dig att de som finns runt omkring dig har lagt ditt hjälpmedel i ett skåp. Det är så jobbigt när du tjatar.

Hur känner du dig?

Föreställ dig sedan...

Föreställ dig sedan att du får ett hjälpmedel igen. Att du får möjlighet att visa vad du vill, och att det du säger respekteras.

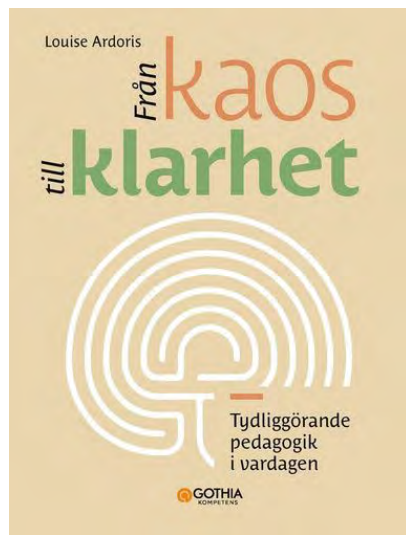
Att andra engagerar sig i att du ska få berätta själv, i den utsträckning du kan och vill.

Att du kan nå fram till de runt omkring och att de kan nå fram till dig. Att ni får kontakt.

Hur känner du dig nu?

Vill du läsa mer?

TRELLEBORGS KOMMUN

Känslighet: Verksamhetsinformation